

شاخصه‌های منتظران در دیدگاه رهبر انقلاب و انجمن حجّیه

محمد سلمانی نسب*

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۲۷

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۱۰

چکیده

انتظار ظهور امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) یکی از اصول بنیادین اعتقادات شیعیان است که ویژگی‌ها و رفتارهای منتظران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی، شاخصه‌های منتظران امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) را از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای حفظه‌الله و انجمن حجّیه مورد بررسی و مقایسه قرار داده است. آیت‌الله خامنه‌ای حفظه‌الله بر آماده‌سازی جسمانی و روحانی، تقویت اخلاقیات اسلامی و مشارکت فعال در جامعه برای پیشبرد اهداف اسلامی تأکید دارد، در حالی که انجمن حجّیه بیشتر بر امیدواری و شوق برای ظهور تأکید دارد و به امور معنوی صرف توجه بیشتری می‌نماید. وجه تمایز این مقاله با سایر مقالات، تحلیل و بررسی هر نظریه با توجه به آیات و روایات اسلامی است. نتایج نشان می‌دهد که دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای حفظه‌الله به دلیل تأکید بر آماده‌باشی کامل و فعالیت عملی، جامع‌تر و مؤثرتر است، در حالی که دیدگاه انجمن حجّیه به دلیل کمبود فعالیت عملی، در بسیاری از موارد باطل است و با آموزه‌های اسلامی و نظرات آیت‌الله خامنه‌ای حفظه‌الله تضاد دارد. این مطالعه نتیجه می‌گیرد که برای تحقق انتظار حقیقی امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه)، دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای حفظه‌الله باید مورد توجه و عمل قرار گیرد.

کلیدواژگان: انتظار، انجمن حجّیه، امام خامنه‌ای.

مقدمه

موضوع مطالعه ما در این پژوهش، مقایسه ویژگی‌های منتظران از دیدگاه امام خامنه‌ای و انجمن حجّیه است. منتظران، یکی از جوامع مهم و پویای مذهبی در جهان اسلام هستند که با انتظار برای ظهور امام مهدی (عج) و تحقق عدالت و اصلاح جامعه، زندگی می‌کنند. این موضوع در تفاسیرات و دیدگاه‌های مختلف دینی و اندیشه‌ی اسلامی مورد توجه و بررسی قرار گرفته است. امام خامنه‌ای به عنوان یکی از بزرگان و مراجع معتبر در دنیای اسلام با توجه به مواضع و اظهارنظرات خود درباره منتظران، این موضوع را به چشم یکی از مسائل مهم دینی و فرهنگی می‌بیند. از سوی دیگر، انجمن حجّیه به عنوان یکی از گروه‌های فعال در حوزه تبلیغ و ترویج انتظارات مهدوی؛ بیشتر بر جنبه‌های عرفانی و معنوی انتظار تأکید دارد و معتقد است که منتظران باید بر تربیت نفوس و تقویت ایمان و اخلاق تمرکز کنند. این رویکرد، با تأکید بیش از حد بر ابعاد فردی و قلبی، ممکن است به نوعی انفعال و سکون منجر شود و منتظران را از مسئولیت‌های اجتماعی‌شان غافل کند. این پژوهش با مقایسه دیدگاه‌های امام خامنه‌ای و انجمن حجّیه نسبت به ویژگی‌های منتظران، به ما کمک می‌کند تا چالش‌ها و مسائلی که در این حوزه وجود دارد را بهتر درک کنیم و به دنبال راه‌حل‌های مناسب و سازنده برای آنها بگردیم.

تاریخچه انجمن حجّیه

با طلوع عصر غیبت کبری، دنیای اسلام شاهد تحولات ژرفی در اندیشه‌های دینی و اجتماعی خود بود. بخشی از این تفکرات متناسب با اصول اصیل اسلامی بودند و به تقویت ارتباط با قرآن و سنت می‌پرداختند، در حالی که اصلاحات دیگری با برخی از اصول و مقررات اسلامی در تضاد قرار داشتند. در این میان، انتظار برای ظهور امام زمان نیز به یکی از محورهای اصلی تفکرات دینی تبدیل شد. از جمله این جنبش‌ها، انجمن حجّیه بود که در سال ۱۳۳۵ تأسیس شد و با نقدها و سرزنش‌هایی مواجه گردید، زیرا فعالیت‌ها و تفکرات انحرافی آن، در تضاد با دیدگاه‌های اصیل اسلامی قرار داشت.

بعد از غیبت حضرت حجت عجل الله تعالی فرجه الشریف، در میان شیعیان جریان‌های متفاوتی با جهتگیری‌های خاصی برای احیای احکام دین ایجاد شد، که یکی از این

جریان‌ها می‌توان به «انجمن خیریه حججیه مهدویه» اشاره کرد. این انجمن مقارن با کودتای آمریکایی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تأسیس شد. مؤسس این انجمن شیخ محمود ذاکرزاده تولایی معروف به شیخ محمود حلبی بود. (باقی، در شناخت حزب قاعدین زمان، ۱۳۶۲: ۲۹). «حاج شیخ محمود حلبی یکی از واعظ سرشناس مشهد بود که بعد از شهریور ۱۳۲۰ سخنرانی‌هایش در مجامع مذهبی گل کرده بود در واقع واعظ درجه اول شناخته میشد» (احمدزاده، انجمن حججیه در بستر زمان: گفتگو با طاهر احمدزاده، ۱۳۸۷)

بعد از طرح خلاصه‌ای از تاریخچه انجمن حججیه برای جلوگیری از اطاله کلام وارد اصل بحث میشویم.

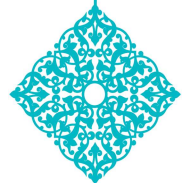
منتظران از دیدگاه امام خامنه‌ای

باور به امامت و انتظار از ظهور امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف، از جوانب مهمی از ایمان و فرهنگ اسلامی است که در تفکرات و آموزه‌های اسلامی جایگاه ویژه‌ای دارد. امام خامنه‌ای، به عنوان یکی از مقامات معظم دینی جهان اسلام و رهبری جمهوری اسلامی ایران، در طول دوران خود به اهمیت انتظار از ظهور امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف تأکید داشته و وظایف و مسئولیت‌های منتظران را بیان نموده است.

در این متن، به بررسی ویژگی‌ها و مواردی که از دیدگاه امام خامنه‌ای به عنوان وظایف و مسئولیت‌های منتظران امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف در انتظار از ظهور او مطرح شده است، پرداخته خواهد شد. این موارد، نشان‌دهنده تعهد امام خامنه‌ای به ایجاد جامعه‌ای پویا و عادلانه است که زمینه‌های ظهور امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف را فراهم می‌سازد.

تکالیف مشتاقان ظهور

در تعالیم اسلامی، مقام انتظار فرج از جایگاه والایی برخوردار بوده و آثار گرانقدری را در پی دارد. از این رو، کسانی که در انتظار ظهور منجی عالم بشریت هستند، وظایف و تکالیفی بر عهده خواهند داشت. این وظایف و تکالیف را می‌توان از روایات و احادیثی که در تبیین وضعیت غیبت کبری و عصر انتظار صادر شده‌اند، استنباط نمود. از جمله مهم‌ترین تکالیف منتظران، که در اندیشه‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی، آیت‌الله خامنه‌ای حفظه‌الله مورد تأکید فراوان قرار گرفته، عبارتند از:

۱. نهادینه سازی آموزه های دینی

یکی از وظایف مهم و اساسی منتظران ظهور امام زمان (عج) نهادینه‌سازی آموزه‌های دینی در جامعه است. این تکلیف نه تنها به حفظ و تقویت ایمان فردی کمک می‌کند، بلکه به گسترش و ترویج ارزش‌های الهی در میان عموم مردم نیز می‌انجامد. نهادینه‌سازی آموزه‌های دینی به معنای عمق‌بخشی به فهم و شناخت اصول و مبانی دین، و همچنین تلاش برای به‌کارگیری عملی این آموزه‌ها در زندگی روزمره است.

در این مسیر، منتظران واقعی باید با صبر و استقامت در برابر مشکلات و چالش‌های مختلفی که ممکن است در دوران غیبت کبری با آن مواجه شوند، پایبند به اصول و ارزش‌های دینی باقی بمانند. در این رابطه، توجه به آموزه‌های اهل بیت علیهم‌السلام و بهره‌مندی از هدایت‌ها و رهنمودهای آنان، اهمیت ویژه‌ای دارد. یکی از این رهنمودهای ارزشمند، روایت گرانقدری از امیرالمومنین علی علیه‌السلام است که می‌فرماید:

"پس از غیبت (امام زمان) وضعی پیش می‌آید که جز دوستان مخلص ما و مومنین پاک سرشت که نور ایمان و محبت ما در لوح دلشان نقش بسته، کسی در عقیده دینی خود ثابت نمی‌ماند." (نعمانی، کتاب الغیبه، ۱۳۶۷: ج ۱، ص ۶۱).

این حدیث شریف نشان می‌دهد که در دوران غیبت، حفظ ایمان و پایداری در عقیده دینی، نیازمند خلوص نیت و صفای دل است. تنها کسانی می‌توانند در این مسیر ثابت‌قدم بمانند که محبت اهل بیت علیهم‌السلام را در دل‌های خود جای داده و نور ایمان را در قلب‌هایشان نهادینه کرده باشند. این محبت و ایمان، چراغ راهی برای منتظران است تا در مسیر پر پیچ و خم زندگی دینی خود، دچار تزلزل و انحراف نشوند.

در همین راستا، رهبر معظم انقلاب اسلامی، آیت‌الله خامنه‌ای (حفظه‌الله) نیز توصیه‌ای گرانبها به منتظران دارند:

"به خدا توکل کنید، از خدا کمک بخواهید، ایمان دینی را در دل‌های خودتان راسخ کنید." (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای ۱۳۸۴/۱/۳۰)

این سخن آیت‌الله خامنه‌ای نشان‌دهنده اهمیت توکل به خدا و استمداد از او در مسیر نهادینه‌سازی آموزه‌های دینی است. با راسخ کردن ایمان دینی در دل، می‌توان در برابر چالش‌ها و مشکلاتی که در دوران غیبت پیش می‌آید، مقاوم و پایدار باقی ماند. ایمان دینی، علاوه بر تقویت و پایداری در مسیر حق، باعث ایجاد امید در دل‌های منتظران و جامعه می‌شود. در این زمینه، آیت‌الله خامنه‌ای (حفظه‌الله) نیز به نقش امیدبخش ایمان اشاره می‌کنند و می‌فرمایند:

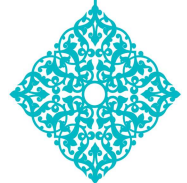
"ایمان دینی - که ملت به آن سخت پایبند است - به همت مجاهدان صبور و مقاوم به تدریج نقطه‌های روشنی در افق بسته و غم‌آلود پدید می‌آورد و امیدهایی می‌آفریند". (بیانات آیت‌الله خامنه‌ای ۱۳۸۵/۱/۲۵)

این سخن نشان‌دهنده این است که ایمان دینی، با پایداری و تلاش‌های مخلصانه، می‌تواند افق‌های بسته و تاریک را روشن کند و امید به آینده‌ای روشن‌تر را در دل‌ها ایجاد نماید.

بنابراین، نهادینه‌سازی آموزه‌های دینی در زندگی فردی و اجتماعی، نیازمند تلاشی پیوسته و همتی بلند است. منتظران امام زمان (عج) باید با تاسی به سیره و روش اهل بیت علیهم‌السلام، در جهت گسترش معرفت دینی و تقویت ایمان در جامعه، تلاش کنند و با ایجاد بستری مناسب برای تعلیم و تربیت دینی، زمینه‌ساز ظهور منجی عالم بشریت باشند.

۲. معرفت امام عصر (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف)

شناخت و معرفت امام عصر (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف) از دیدگاه دینی و عقیدتی اهمیت ویژه‌ای دارد. این اهمیت نه تنها در آموزه‌های اسلامی برجسته شده است بلکه در کلمات و روایات پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم نیز مورد تاکید قرار گرفته است. پیامبر گرامی اسلام در روایتی فرمودند: "مَنْ مَاتَ لَا يَعْرِفُ إِمَامَهُ، مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً؛" به این معنا که "هر کس بمیرد و امامش را نشناسد، به مرگ جاهلی مرده است". این حدیث به وضوح نشان می‌دهد که شناخت امام، مسئله‌ای اساسی و بنیادین است که از آن نمی‌توان غفلت کرد.

اما چرا شناخت امام واجب است؟ اولاً، امام به عنوان حجت خداوند بر روی زمین، نقش هدایت‌گر و رهنمون بشر به سوی راه حق و حقیقت را بر عهده دارد. بدون شناخت امام، انسان از این هدایت الهی محروم می‌ماند و در تاریکی‌های جهل و نادانی سرگردان خواهد شد. ثانیاً، امام به عنوان واسطه فیض الهی، نقش محوری در انتقال معارف الهی و معنوی به انسان‌ها دارد. بدون شناخت و ارتباط با امام، انسان از این فیوضات محروم شده و نمی‌تواند به کمال و سعادت حقیقی دست یابد.

در نتیجه، واجب بودن شناخت امام، نه تنها به دلیل دستور دینی و توصیه پیامبر اسلام است، بلکه به دلیل نیاز ذاتی انسان به هدایت و نورانیت الهی است که از طریق امام حاصل می‌شود. از این رو، بر هر مسلمان واجب است که به شناخت امام عصر خود بپردازد و از این طریق، راه سعادت و کمال را بییابد.

شناخت و معرفت امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) از دیدگاه دینی و عقیدتی اهمیت ویژه‌ای دارد. این اهمیت نه تنها در آموزه‌های اسلامی برجسته شده است بلکه در کلمات و روایات پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم نیز مورد تاکید قرار گرفته است. پیامبر گرامی اسلام در روایتی فرمودند: "مَنْ مَاتَ لَا يَعْرِفُ إِمَامَهُ، مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً" (محمدی ری شهری، دانشنامه امام مهدی (عج) بر پایه قرآن، حدیث و تاریخ، ۱۳۹۴: ج ۲، ص ۱۸، ح ۱۷۳)؛ به این معنا که "هر کس بمیرد و امامش را نشناسد، به مرگ جاهلی مرده است". این حدیث به وضوح نشان می‌دهد که شناخت امام، مسئله‌ای اساسی و بنیادین است که از آن نمی‌توان غفلت کرد.

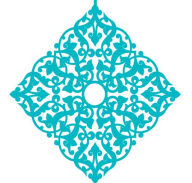
اما چرا شناخت امام واجب است؟ اولاً، امام به عنوان حجت خداوند بر روی زمین، نقش هدایت‌گر و رهنمون بشر به سوی راه حق و حقیقت را بر عهده دارد. بدون شناخت امام، انسان از این هدایت الهی محروم می‌ماند و در تاریکی‌های جهل و نادانی سرگردان خواهد شد. ثانیاً، امام به عنوان واسطه فیض الهی، نقش محوری در انتقال معارف الهی و معنوی به انسان‌ها دارد. بدون شناخت و ارتباط با امام، انسان از این فیوضات محروم شده و نمی‌تواند به کمال و سعادت حقیقی دست یابد.

عظمت وجود امام معصوم در کلام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای^{حفظه‌الله} نیز به وضوح بیان شده است. ایشان فرموده‌اند: "امام معصوم، انسان والایی است که از لحاظ دینی، قلب او آیینه تابناک انوار هدایت الهی است؛ روح او به سرچشمه وحی متصل است؛ هدایت او، هدایت خالص است؛ از لحاظ اخلاق انسانی، رفتار و اخلاق او صد درصد همراه با فضیلت است." با توجه به این توصیفات، روشن است که امام معصوم، منبع نور و هدایت الهی است و شناخت او برای دستیابی به هدایت الهی و اخلاق انسانی ضروری است. در نتیجه، واجب بودن شناخت امام، نه تنها به دلیل دستور دینی و توصیه پیامبر اسلام است، بلکه به دلیل نیاز ذاتی انسان به هدایت و نورانیت الهی است که از طریق امام حاصل می‌شود. از این رو، بر هر مسلمان واجب است که به شناخت امام عصر خود بپردازد و از این طریق، راه سعادت و کمال را بییماید.

۳. خودسازی

منتظران واقعی امام زمان (عج) وظیفه خطیری بر عهده دارند و آن خودسازی و تهذیب نفس است. خودسازی آنها را برای یاری و همراهی حضرت مهدی موعود (عج) در عصر ظهور آماده می‌سازد. همچنین در دوران غیبت، تزکیه نفس راهی برای حفظ هویت اصیل اسلامی و پرهیز از انحراف است. از سویی دیگر، با خودسازی می‌توانند برای مدیریت جامعه آرمانی که آرزوی آن را در سر می‌پروراند، آماده شوند. منتظران واقعی با رفتار و اخلاق پسندیده خود، الگویی برای دیگران خواهند بود و آنان را به سوی انتظار واقعی برای فرج سوق می‌دهند. بنابراین خودسازی و تزکیه نفس برای منتظران حقیقی ضروری است تا بتوانند در هنگام ظهور حضرت مهدی (عج) همراهان شایسته و لایقی برای ایشان باشند و در تحقق جامعه آرمانی موعود نقش کلیدی ایفا کنند. در این زمینه آیت‌الله خامنه‌ای^{حفظه‌الله} می‌فرماید:

"انتظار ایجاب میکند که انسان خود را به آن شکلی، به آن صورتی، به آن هیئت و خُلُقی نزدیک کند که در دوران مورد انتظار، آن خُلُق و آن شکل و آن هیئت متوقع است. این لازمه‌ی انتظار است. وقتی بناست در آن دوران منتظر عدل باشد، حق باشد، توحید باشد، اخلاص باشد، عبودیت خدا باشد - یک چنین دورانی قرار است باشد - ما که منتظر

هستیم، باید خودمان را به این امور نزدیک کنیم، خودمان را با عدل آشنا کنیم، آماده‌ی عدل کنیم، آماده‌ی پذیرش حق کنیم. انتظار یک چنین حالتی را به وجود می‌آورد". (بیانات ایت‌الله خامنه‌ای حفظه‌الله ۱۳۹۰/۴/۱۸)

این فرمایش ارزشمند، ضرورت خودسازی و تهذیب نفس را برای منتظران واقعی حضرت مهدی موعود (عج) به روشنی بیان می‌کند. چرا که دوران حکومت عدل جهانی آن حضرت، سرشار از فضایل اخلاقی و معنوی چون عدالت، حق، توحید، اخلاص و عبودیت خداوند متعال خواهد بود.

بنابراین، هر کس که منتظر چنین دوران پرفضیلتی است، باید خود را برای پذیرش و همراهی با آن دوران آماده سازد. این آمادگی از طریق خودسازی، پرورش اخلاق پسندیده و نزدیک شدن به فضایل اخلاقی و معنوی میسر می‌گردد. زیرا انتظار واقعی، خود ایجاب می‌کند که منتظر در مسیر تکامل معنوی قرار گیرد و خلق و خوی خود را متناسب با آرمان‌های آن دوران سامان بخشد.

۴. انتظار یعنی حرکت

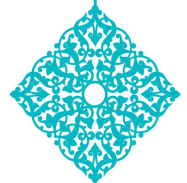
انتظار فرج در فرهنگ شیعه، مفهومی پویا و فعال است که به معنای نشستن و منتظر ماندن نیست. این انتظار، حرکتی مستمر و تلاش‌گرانه برای برپایی عدالت و حاکمیت الهی است. انتظار فرج ما را به مسئولیت‌پذیری، عمل و آماده‌سازی جامعه برای ظهور منجی دعوت می‌کند. منتظر واقعی کسی است که با کوشش و همت خود، زمینه‌ساز ظهور و پیروزی حق بر باطل می‌شود. در این نگاه، انتظار فرج به معنای حرکت، پویایی و جهد است؛ نه سکون و انفعال. این انتظار، از ما می‌خواهد که با جدیت و تلاش، شرایط را برای تحقق عدالت و حاکمیت توحید فراهم کنیم. بنابراین، انتظار فرج نه تنها یک حالت منفعلانه نیست، بلکه یک مأموریت الهی و اجتماعی است که هدف آن ایجاد دنیایی عادلانه و خداپسندانه می‌باشد. منتظران واقعی باید با تمام توان خود در جهت آماده‌سازی شرایط و مقدمات ظهور منجی تلاش کنند و هرگونه سستی و بی‌تحرکی در این راه، مغایر با مفهوم واقعی انتظار فرج است. در این زمینه آیت‌الله خامنه‌ای حفظه‌الله می‌فرماید: "انتظار فرج، انتظار دست‌قاهر قدرتمند الهی ملکوتی است که باید بیاید و با کمک همین انسانها

سیطره‌ی ظلم را از بین ببرد و حق را غالب کند و عدل را در زندگی مردم حاکم کند و پرچم توحید را بلند کند؛ انسانها را بنده‌ی واقعی خدا بکند. باید برای این کار آماده بود... انتظار معنایش این است. انتظار حرکت است؛ انتظار سکون نیست؛ انتظار رها کردن و نشستن برای اینکه کار به خودی خود صورت بگیرد، نیست." (بیانات آیت الله خامنه‌ای حفظه الله ۱۳۸۷/۵/۲۷) ایشان مفهوم انتظار فرج را به عنوان یک انتظار فعال و پویا تعریف می‌کند. او بیان می‌کند که این انتظار، منتظر یک دست قدرتمند الهی است که با همکاری و همراهی انسان‌ها، ظلم را از بین برده و حق را غالب کند. این دستیابی به عدل و حاکمیت توحید در زندگی مردم، مستلزم آمادگی و تلاش بی‌وقفه است. ایشان تأکید دارند که انتظار فرج به معنای حرکت و تلاش است، نه سکون و انفعال. به عبارت دیگر، انتظار فرج شامل رها کردن امور و نشستن و انتظار برای اینکه اوضاع به خودی خود درست شود، نیست. بلکه باید برای این کار آماده بود و اقدامات لازم را انجام داد.

این دیدگاه، انتظاری مبتنی بر عمل و مسئولیت‌پذیری است که هر فردی را موظف به تلاش در جهت تحقق اهداف الهی و آماده‌سازی شرایط برای ظهور منجی می‌داند. بنابراین، انتظار فرج در این نگاه، به معنای یک راهبرد عملی و پیش‌برنده است که در آن، افراد با اعتقاد به ظهور منجی، در مسیر حق و عدالت حرکت می‌کنند و به ساختن جامعه‌ای بر اساس ارزش‌های الهی می‌پردازند.

۵. حاکمیت اسلام، زمینه ساز ظهور

ایجاد حکومت اسلامی به عنوان یکی از راه‌های مهم برای زمینه‌سازی ظهور امام مهدی (عج) نقش حیاتی در تحقق عدالت جهانی و پیاده‌سازی آموزه‌های اسلام ناب محمدی دارد. حکومت اسلامی با هدف تقویت ایمان و معنویت در جامعه، اجرای عدالت اجتماعی، احیای ارزش‌های اسلامی و ایجاد وحدت و انسجام میان مسلمانان تشکیل می‌شود. با اجرای قوانین اسلامی و ترویج فرهنگ دینی، زمینه‌ای برای پرورش افرادی با ایمان قوی و اخلاق نیکو فراهم می‌شود که می‌توانند پذیرای ظهور امام مهدی (عج) باشند. عدالت اجتماعی از مهم‌ترین اصول حکومت امام مهدی (عج) است و با برقراری عدالت،

اعتماد عمومی به حکومت افزایش یافته و انسجام اجتماعی تقویت می‌شود. همچنین، احیای ارزش‌های اسلامی و ترویج سبک زندگی اسلامی از طریق آموزش معارف دینی و ایجاد محیطی سالم و پاک، مردم را به استقبال از ظهور امام مهدی (عج) و پذیرش دستورات و فرامین ایشان می‌برد. وحدت و انسجام میان مسلمانان نیز که با تقویت وحدت اسلامی و همبستگی تحقق می‌یابد، زمینه‌سازی برای ظهور امام مهدی (عج) را تسهیل می‌کند. امام زمان (عج) به عنوان منجی بشریت نیازمند امتی منسجم و متحد است که بتواند پرچم عدالت و تقوا را در جهان برافراشته کند. بنابراین، تشکیل حکومت اسلامی یکی از راه‌های مهم و مؤثر برای زمینه‌سازی ظهور امام مهدی (عج) است و تحقق این اهداف نیازمند تلاش و همت همگانی است که هر مسلمان وظیفه دارد در این مسیر گام بردارد. همانطور که آیت‌الله خامنه‌ای (حفظه‌الله) فرموده‌اند: "ما آن وقتی میتوانیم حقیقتاً منتظر به حساب بیاییم که زمینه را آماده کنیم. برای ظهور مهدی موعود (ارواح‌ناده‌ها) زمینه باید آماده بشود؛ و آن عبارت از عمل کردن به احکام اسلامی و حاکمیت قرآن و اسلام است."

مطالب فوق، نمایانگر بخشی از نگرش امام خامنه‌ای به وظایف و مسئولیت‌های منتظران امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف است. امام خامنه‌ای در این بیان به ضرورت آماده‌سازی منتظران از لحاظ معنوی، اخلاقی، و عملی برای مواجهه با چالش‌ها و تهدیدات اجتماعی و سیاسی تأکید دارد. وی بیان می‌کند که واقعیت منتظر در تقوا و آمادگی برای دفاع از ارزش‌ها و ایده‌های اسلامی و قدرت در برابر زورگویان است. به عنوان نمونه، اشاره به مشارکت در جبهه‌های دفاع مقدس، که از نظر امام خامنه‌ای منظره‌ای حقیقی از منتظر را نشان می‌دهد. اما، او همچنین به اهمیت اجتناب از انحراف و بدست گرفتن اقدامات صلاح‌خواهانه و انسجام با ارزش‌های دینی و انقلابی تأکید می‌کند. این بیان معرفتی و عملی، نشان می‌دهد که انتظار از دیدگاه امام خامنه‌ای، بیش از یک انتظار فردی است؛ بلکه یک فرآیند فرهنگی و اجتماعی است که به تحقق اهداف اسلامی و تلاش برای برقراری عدالت و امنیت جامعه کمک می‌کند.

۶. اصلی‌ترین مواضع حجّیه

مرجعیت آری؛ ولایت نه

انجمن به طور مداوم سعی داشت با بیان و تاکید بر مرجعیت، ساختار رهبری انقلاب را مورد سوءاستفاده و تضعیف قرار دهد. این سازمان بر آن بود که با توجه به اهمیت مرجعیت‌های آیت‌الله شریعتمداری و آیت‌الله خویی، بیان کند که رهبری انقلاب باید در چارچوب این مرجعیت‌ها تدبیر کننده باشد. پس از انقلاب، مساله وجود یک رهبری سیاسی واحد در کنار مرجعیت مورد بحث قرار گرفت. انجمن به ایده ولایت عامه مراجع در برابر ولایت فقیه پایبند بود؛ به این معنا که همه مجتهدان دارای ولایت هستند و آن که اعلم است باید به عنوان ناظری بر مسائل و امور باشد. (صدقی، جریان شناسی انجمن حجّیه، ۱۳۸۸: ص ۵۸).

دینداری بدون سیاست

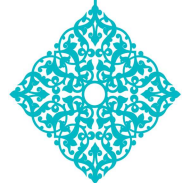
در تبصره دوم ماده دوم فصل اول اساسنامه انجمن حجّیه، این انجمن به صراحت اعلام می‌کند که هیچگونه دخالتی در امور سیاسی را مورد تأیید نمی‌داند و همچنین هیچ گونه مسئولیتی را در قبال هر نوع دخالتی که افراد عضو در زمینه‌های سیاسی انجام دهند، بر عهده نمی‌گیرد.

دوران غیبت و چالش تشکیل حکومت اسلامی در منظر حجّیه

حجّیه‌ای‌ها به قاطعیت اعلام می‌کردند که تشکیل حکومت اسلامی در دوران غیبت، اشاره‌ای به اعتقاد به اتمام مأموریت برای امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف و نهایتاً برپا کردن قیامی علیه فساد و ستم در جهان است. و اگر در زمانی که حضرت حجت عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف حضور ندارند، تلاش برای برپایی یک حکومت اسلامی صورت بگیرد، بدون شک منجر به شکست خواهد شد.

ویژگی منتظران از دیدگاه انجمن حجّیه

حجّیه معتقد است که منتظر، مانند یک معشوق است. این انسان در غیبت حضرت، اشک و ناله می‌ریزد و در هر گوشه‌ای به دنبال نشانه‌های حضرت می‌گردد. «در نگاه این فرقه، ایمان به امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف به طور خلاصه در پیوند عشق و وفاداری به

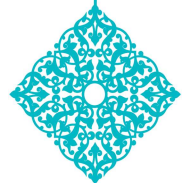
امام عصر تجلی می‌یابد و این ایمان صرفاً منجر به انجام عبادات و اقامه نماز به منظور پیوند عمیق‌تر با حضرت می‌گردد و دایره‌اش گسترده‌تر از این نمی‌باشد.» (باقی، در شناخت حزب قاعدین زمان، ۱۳۶۲: ص ۱۲۷) در باب محبت، حلبی اظهار می‌دارد: «هیچ راه، ذکر، ورد، طلسمی بزرگتر و بالاتر و بهتر از دوست داشتن و محبت وجود ندارد. لذا یک راه ویژه برای وصول به بقیه‌الله الاعظم، دوست داشتن ایشان است.» (باقی، مجالس حضرت مهدی، ۱۳۷۹: ص ۲۵۹) حلبی بر این باور است که دوستداشتن امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف علاماتی دارد که اشاره ای به آنها میشود: «یک مورد از این نشانه‌ها دلتنگی و اضطرابی است که وقتی امام زمان عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف را نمی‌بینم، به من دست می‌دهد. دیگر نشانه‌ها شامل تپش قلب، رنگ پریدگی و اشک‌های جاری از چشمان من هستند. این‌ها همگی بیانگر عشق و محبت من به امام هستند.» (باقی، مجالس حضرت مهدی، ۱۳۷۹: ص ۲۵۹) او در ادامه بیان می‌کند: «اگر واقعاً دوستدار حضرت باشی، برای او گریه می‌کنی، به دنبالجوی نشانه‌های او میشوی و همواره از هر کوی و برزنی برای یافتن او دریغ نمی‌کنی تا او را بیابی» (باقی، مجالس حضرت مهدی، ۱۳۷۹: ص ۲۵۹) یکی از روش‌های دستیابی به خدمت امام زمان (عج) را می‌توان در «نقل رؤیاهای و مشاهده‌های امام زمان (عج) از منابع قدیمی و جدید جستجو کرد. همچنین، به اینکه افراد مختلفی مانند زید یا عمرو امام زمان (عج) را دیده‌اند و حضرت به مدت پانزده روز در منزل زید اقامت داشته‌اند، اشاره می‌شود، در حالی که میزبان نیز از حضور حضرت آگاه بوده است. (باقی، در شناخت حزب قاعدین زمان، ۱۳۶۲: ۱۲۸) حلبی موارد دیگری هم در این باب ذکر کرده که برای اطلاع بیشتر به کتاب «مجالس حضرت مهدی» که محمدرضا باقی اصفهانی آن را به رشته تحریر در آورده رجوع فرمایید.

از دیدگاه ججته، منتظر، فردی است که صبر و استقامت را در خود پرورش داده و در مقابل ظلم و بی‌عدالتی از تقیه استفاده می‌کند تا بتواند کارهای خود را به پیش ببرد بدون اینکه آن را آشکار کند. این انسان باید در برابر مشکلات و ناملایمات، شکیبایی داشته باشد و با احتیاط و رازداری، مسیر خود را ادامه دهد. حزب قاعدین بر این باور است که باید تنها به آماده‌سازی خود پردازیم و نیروهای خود را ذخیره کنیم. در این راه،

نباید حتی به ظاهر با دشمن مخالفت کنیم، بلکه در صورت لزوم، لساناً هم با آنها موافقت کامل کنیم. ما باید تا زمان ظهور و قیام، در پناه تقیه، استتار، سکوت و عدم اظهار مخالفت با دشمن باقی بمانیم و در کمینگاه صبر و شکیبایی منتظر بمانیم. (باقی، در شناخت حزب قاعدین زمان، ۱۳۶۲: ص ۱۳۸)

در دیدگاه این انجمن، «صبر، موضعی استراتژیک برای تجمیع نیروها در نبرد حساس و سرنوشت ساز دوران ما و آخرالزمان است. فرد منتظر، در این موقعیت، وی ذخایر خویش را به منظور زمان حضور حضرتش اندوخته می‌سازد و از همین جایگاه نهانی، یورش‌های خود را علیه خصم آغاز می‌نماید و او را وارد یک جدال چریکی می‌کند. بدیهی است که پیروزی در چنین مبارزه‌ای مستلزم غافل‌گیری دشمن، پوشیده ماندن موقعیت و مخفی ماندن مبارز است. بر اساس روایات ما، این هدف از طریق 'تقیه' قابل دستیابی است.» (تاجری، انتظار بذر انقلاب، ۱۳۵۸: ص ۱۱۷-۱۱۸) آنان مفهوم تقیه را از تعریف ارائه‌شده توسط حاج میرزا محمدتقی اصفهانی اقتباس می‌کنند. او تقیه را چنین بیان می‌کند: «معنای تقیه که از واجبات می‌باشد، این است که فرد مؤمن در موقعیتی که ابراز حقیقت موجب ایجاد خوف و زیان عقلانی به جان، حیثیت و دارایی وی خواهد شد، فرد باید به صیانت از خویش پرداخته و از ابراز حقیقت امتناع ورزد. چنانچه اجباراً در راستای صیانت از جان و حیثیت و داراییش لساناً با دشمنان موافق شد، باید قلب او همچنان در مخالفت با زبان او باقی بماند.» (علیانسب، جریان شناسی انجمن حجّیه، ۱۳۸۶: ص ۸۱)

به طور کلی از نظر حجّیه چنانچه ظاهراً با بدیهها مخالف هستی اما قلباً باید راضی به شیوع مفسده و ظلمات باشی زیرا که موجب سرعت بخشیدن در امر ظهور میشود و برای این که راه های انتقال و اشکال گرفتن را مسدود سازند می گفتند که در در باطن این امکان هست که آن ها را لعن کنی و تقوا پیشه کنی لکن حداقل آگاه باش که جنگ و ستیز و جهاد بی فایده است زیرا که منحصرآ در دوران حضور حضرت حجت حکومت اسلامی پا می گیرد. (اخگری، ولایتیهای بیولایت، ۱۳۶۷: ص ۳۹)

براساس این دیدگاه و نگاه به تقیه، آنها در دوران غیبت با هرگونه قیام مخالفت می‌کنند، زیرا معتقدند که مبارزه می‌تواند منجر به از دست رفتن یاران و انصار شود. نگاه حجتیه به تقیه ایجاب می‌کرد که آنها و به ویژه حلبی، با اعتراض و انتقاد شدید و علنی با مبارزه انقلابی امام خمینی رحمة الله علیه با شخص شاه، رژیم آمریکا و اسرائیل، و قیام امام در پانزده خرداد، بپردازند. تا جایی که آنها هر مبارزی را که می‌توانستند به ساواک معرفی می‌کردند و انقلاب اسلامی را انحراف و نتیجه آن را شکست و شهادت را دلیل نادانی آنها می‌دانستند. (باقی، در شناخت حزب قاعدین زمان، ۱۳۶۲: ص ۱۳۶)

پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، در دوران مبارزات جوانان و مردم ایران علیه رژیم پیشین، این گروه نه تنها جوانانی که می‌توانستند نقش مهمی در این مبارزات ایفا کنند را به انحراف می‌کشاند و از مسیر انقلاب منحرف می‌سازد، بلکه از طریق سخنرانی‌هایشان نیز مبارزین را تضعیف می‌کند. به عنوان مثال، حلبی در یکی از سخنرانی‌های خود اظهار داشت: "مدتی است که تحریک می‌کنند، اما چه چیزی به دست می‌آید؟ افراد خرابکار و مضری که به اجتماع و نظام آسیب می‌زنند. آنها با شیوه‌ای انگیزشی فعالیت می‌کنند که هرگاه به پایان برسد، منجر به ضرر می‌شود، زیرا با اصول اسلام همخوانی ندارد." (صدقی، جریان شناسی انجمن حجتیه، ۱۳۸۸: ص ۱۳۸)

نتیجه این دیدگاه به نقض هرگونه اقدام انقلابی منجر شد. شناخته شده است که حجتیه با پایبندی به دو روایت از ائمه اطهار علیهم السلام از مبارزه و قیام و تشکیل حکومت اسلامی در دورانی که حضرت حجت عجل الله تعالی فرجه الشریف حضور ندارند خودداری می‌کردند.

روایت اول این است که معروف به روایت «رایت» هست: «عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ كُلِّ رَأْيَةٍ تَرْفَعُ قَبْلَ قِيَامِ الْقَائِمِ فَصَاحِبُهَا طَاغُوتٌ يُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ» امام صادق علیه السلام فرمود: هر پرچمی قبل از قیام قائم (بلند شود) صاحب آن طاغوت است (با این کار) غیر خدا را پرستیده و بندگی نموده است. (حر عاملی، وسائل الشیعه، بیروت، دار احیاء التراث العربی، چاپ دوم، ج ۱۱، ص ۳۷، روایت ۶)

روایت دوم هم به این بیان می‌باشد: «الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام: ما خَرَجَ و لا يَخْرُجُ مِنَّا أَهْلَ البَيْتِ إلى قِيَامِ قائِمِنَا أَحَدٌ لِيُدْفَعَ ظُلْمًا أو يَنْعَشَ حَقًّا إلَّا اصْطَلَمَتْهُ البَلِيَّةُ، و كانَ

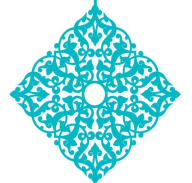
قیامه زیاده فی مکروهنا و شیعتنا» امام صادق علیه السلام: هیچ فردی از ما خاندان برای زدودن ستم، یا زنده کردن حقی قیام نکرده، و تا پیش از قیام قائم ما، قیام نخواهد کرد، مگر آن که گرفتاریها او را از پای درآورده و درمی آورد و قیام او بر ناراحتی و پاشیدگی ما افزوده و می افزاید. الصحیفه السجادیة: ۱۱. (رجوع شود به وسائل الشیعة: ۱۱ / ۳۵ باب ۱۳. مستدرک الوسائل: ۱۱ / ۳۴ باب ۱۲ حکم الخروج بالسيف قبل قیام القائم علیه السلام).

حجیه بر این تأکید دارد که هر گونه حرکتی در مخالفت و مبارزه با فساد پیش از ظهور حضرت موجب طولانی شدن غیبت ایشان می شود.

انجمن اعلام می دارد که برای تحقق و نزدیک شدن ظهور حضرت حجت، جامعه باید از معصیت پر شده و از امر به معروف و نهی از منکر گذشته شود و اقدامی در راستای آن نشود تا معاصی روز به روز افزایش پیدا کند؛ چرا که با ازدیاد معاصی، زمان ظهور نزدیکتر می شود. بنابراین، قیام هر پرچمی در عصر عدم حضور امام عجل الله تعالی فرجه الشریف ضاله و گمراه کننده است. (عیسی نیا، درآمدی بر دکترین های مرتبط با فلسفه و مهدویت در جمهوری اسلامی، ۱۳۸۷: ص ۸۱)

با این نظر، آنها اظهارنظری مخالف پهلوی نمی کردند و حتی مدارک ساواک نشان می داد که انجمن از حمایت طاغوت بهره مند بودند. اسفبار تر این که حجیه قیام امام را مورد انتقاد قرار می داد به حدی که در زمان واقعه ۱۵ خرداد سال ۴۲ که امام فرمود: "ما عید نداریم"، این گروه اصرار بر برگزاری عید به شکوه بیشتری داشتند و مسئول این گروه، امام را مسئول کشته شدن جوانان در ۱۵ خرداد دانست و با اظهارات شدیداللحنی که بیانگر مخالفت جدی آنان با جریان انقلاب اسلامی بود امام را محکوم کردند

این انجمن قائل به حرمت جهاد و مبارزه را در دوران غیبت بودند و برای تأیید این نظر به احادیث و روایات گوناگونی استناد می کرد. از جمله آن روایات: «لجاهد الا مع الامام» (وسائل، باب ۴۲ از ابواب وجوب حج، ح ۱۷) مبارزه و جهاد فقط با امام صورت می پذیرد. حجیه اظهار می کرد که هر مبارزه ای یک پیش زمینه و مقدماتی می خواهد

که الان ان مقدمات موجود نیست (شمس آبادی، نگاهی اجمالی به زمینه‌های تشکیل انجمن حجتیه و رویکرد آن به انقلاب اسلامی، ۱۳۸۹: ص ۱۷۶)

انجمن در تمامی مجالس و نوشته‌های خود، به جای تشویق به مبارزه با ظالمان و تلاش برای برقراری حکومت عدل الهی، خصوصاً در دوران پیش از انقلاب، مردم را به سکوت و رویگردانی از واقعیات تشویق می‌نموده است. آنان به جای ترغیب به اقدام عملی، صرفاً مردم را به صبر و حزن از دوری امام زمان (عج) و دعا برای فرج بدون هیچ گونه تلاش برای فراهم آوردن زمینه‌های ظهور منجی عالم بشریت، سفارش می‌کردند. اخگری، ولایتی‌های بی‌ولایت، ۱۳۶۷: ص ۳۵)

مقایسه دو دیدگاه

درک مواضع و دیدگاه‌های امام خامنه‌ای و انجمن حجتیه در مورد ویژگی‌های منتظران امام زمان (عج) می‌تواند به مطالعه نظرات و افکار این دو انجمن و رهبران‌شان منتسب شود. برای دقت بیشتر، باید به گفته‌های مستقیم ایشان و منابع معتبری که از آنها نقل قول می‌شود مراجعه کرد. اما به طور کلی، بعضی از تفاوت‌های دیدگاهی میان این دو موجود است که می‌توان آنها را به این شکل خلاصه کرد:

امام خامنه‌ای

امام خامنه‌ای در بیشتر نظرات خود، بر تأکید بر آماده‌سازی و آماده‌باش جسمانی و روحانی برای ظهور امام زمان (عج) تأکید دارد.

ایشان به ویژگی‌های فردیتی و اخلاقی منتظران تأکید می‌کنند و بر آن استوارند که باید در خودپرورش و تحکیم اخلاقیات اسلامی مشغول بود.

انجمن حجتیه

انجمن حجتیه معمولاً بیشتر بر تأکید بر امیدواری و شوق برای ظهور امام زمان (عج) تأکید دارد.

آنها معتقدند که منتظران باید در انتظار فرج و ظهور امام زمان (عج) باشند و به طور فعال منتظری را تجربه کنند.

به عنوان یک پیشنهاد، برای دقیق‌ترین مقایسه و تفسیر نظرات، مطالعه مستقیم اسناد و نظرات اعلام شده توسط امام خامنه‌ای و نمایندگان انجمن حجتیه، مانند مقالات، سخنرانی‌ها و کتب از منابع معتبر، مانند سایت رسمی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله خامنه‌ای و منابع مرتبط با انجمن حجتیه، ضروری است.

رد دیدگاه انجمن حجتیه

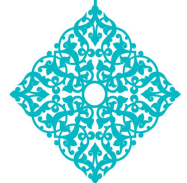
رد دیدگاه انجمن حجتیه به واسطه نظرات امام خامنه‌ای می‌تواند با استدلال محکمی صورت گیرد. امام خامنه‌ای در نظرات خود به طور مکرر بر تأکید بر آماده‌سازی و آماده‌باش جسمانی و روحانی برای ظهور امام زمان (عج) تأکید دارند. ایشان اعتقاد دارند که منتظران باید از نظر اخلاقی، فرهنگی، و انسانی بهبود یافته و آماده‌ای به طور کامل برای پذیرش ولایت امام زمان باشند.

از این رو، اگر دیدگاه انجمن حجتیه بیشتر بر تأکید بر امیدواری و شوق برای ظهور امام زمان (عج) و انتظار غیبی باشد، می‌توان به وسیله استدلال زیر دیدگاه انجمن حجتیه را رد کرد:

۱. **نقص در آماده‌سازی:** امام خامنه‌ای بارها و بارها به آماده‌باش جسمانی و روحانی برای ظهور امام زمان (عج) تأکید کرده‌اند. اگر دیدگاه انجمن حجتیه بیشتر بر انتظار غیبی تأکید داشته باشد و این آماده‌باش را نادیده بگیرد، می‌توان این نقطه را به عنوان یک نقص در دیدگاه آنها مطرح کرد که ممکن است منجر به عدم آماده‌باش کامل منتظران برای ظهور امام زمان (عج) شود.

۲. **کمبود فعالیت عملی:** امام خامنه‌ای بر تحرک و فعالیت عملی منتظران در جهت بهبود اوضاع جامعه و پیشبرد اهداف اسلامی تأکید دارند. اگر دیدگاه انجمن حجتیه بیشتر بر انتظار غیبی و عدم تحرک فعال در جامعه تأکید داشته باشد، می‌توان به عدم تطابق آن با نظرات امام خامنه‌ای اشاره کرد.

با توجه به این نکات، استدلال می‌تواند بر این اساس باشد که دیدگاه انجمن حجتیه، در برخی موارد با آموزه‌ها و نظرات امام خامنه‌ای درباره آماده‌باشی و فعالیت عملی تضاد

دارد، و این تضاد می‌تواند باعث نقض اصول اساسی برای آماده‌باش و پذیرش ولایت امام زمان (عج) شود.

برای استدلال برای رد دیدگاه انجمن حجتیه و تأکید بر آماده‌باشی و فعالیت عملی، می‌توانید از آیات قرآن و روایات اهل بیت (علیهم السلام) استفاده کنید که بر تأکید بر عمل و آماده‌باشی برای ظهور امام زمان (عج) اشاره دارند. به عنوان مثال:

۱. آیات قرآن

○ در قرآن کریم، درباره تأکید بر عمل و آماده‌باشی ذکرهای فراوانی وجود دارد. به عنوان مثال، آیه ۹۶ سوره انفال: "وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطْرًا وَرِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ" و شما مانند کسانی نباشید که با بطر و ریا، از دیار خود بیرون می‌روند و مانع مردم از راه خدا می‌شوند؛ و خداوند از آنچه انجام می‌دهند، اطلاع دارد."

۲. روایات اهل بیت (علیهم السلام):

○ روایات فراوانی از اهل بیت (علیهم السلام) درباره آماده‌باشی برای ظهور امام زمان (عج) و تأکید بر عمل و فعالیت در راه خدا وجود دارد. به عنوان مثال، امام صادق (علیه السلام) فرمودند: "ما كنا يوماً أحق بالأمر من اليوم، و لكن لا يخرج القائم حتى يملأ الأرض قسطاً و عدلاً كما ملئت ظلماً و جوراً" "ما امروز، روزی که ما از هر کس دیگری بیشتر حق به رهبری داشتیم، اما قائم نمی‌آید تا زمین را انصاف و عدل پر کند، همچنان که آن پر شده است از ستم و ستم‌گری."

از طریق این آیات و روایات می‌توانید به اهمیت عمل و آماده‌باشی برای پذیرش ولایت امام زمان (عج) اشاره کرده و بر ضرورت توجه به این جنبه‌ها در نظریه منتظران ایشان تأکید کنید.

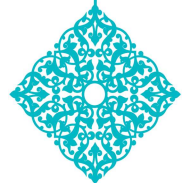
نتیجه‌گیری

در بررسی و مقایسه دیدگاه‌های آیت‌الله خامنه‌ای ^{حفظه‌الله} و انجمن حججیه درباره ویژگی‌های منتظران امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه)، نظرات آیت‌الله خامنه‌ای ^{حفظه‌الله} برتری و جامعی بیشتری را نشان می‌دهد. آیت‌الله خامنه‌ای ^{حفظه‌الله} بر اهمیت آماده‌سازی جسمانی و روحانی و تقویت اخلاقیات اسلامی تأکید دارد و بر این باور است که منتظران باید با بهبود فردی و اجتماعی خود، برای پذیرش ولایت امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) آماده شوند. این رویکرد نه تنها بر تحرک عملی و مشارکت فعال در جامعه برای پیشبرد اهداف اسلامی استوار است، بلکه به شکلی نظام‌مند و هدفمند، منتظران را به سوی تحقق عملی انتظارات و آرمان‌های اسلامی هدایت می‌کند.

در مقابل، انجمن حججیه بیشتر بر امیدواری و شوق برای ظهور امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) تأکید دارد و به انتظار غیبی توجه بیشتری می‌نماید. اگرچه این نگرش می‌تواند نوعی امید و اشتیاق را در میان منتظران تقویت کند، اما با عدم توجه کافی به آماده‌سازی جسمانی و روحانی و نیز فعالیت‌های عملی، منتظران را از آماده‌باش کامل برای ظهور امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) دور می‌سازد. این نقص، به‌ویژه در زمانه‌ای که دشمنان اسلام به طور فعال در تلاش برای ضربه زدن به جوامع اسلامی هستند، می‌تواند پیامدهای منفی و خطرناکی به همراه داشته باشد.

علاوه بر اینکه نظر انجمن حججیه جامعیت ندارد، در اغلب موارد دیدگاهی باطل است. تأکید بیش از حد بر انتظار غیبی و کمبود فعالیت عملی، تضاد آشکاری با آموزه‌ها و نظرات آیت‌الله خامنه‌ای ^{حفظه‌الله} دارد و می‌تواند منجر به نقض اصول اساسی برای آماده‌باش و پذیرش ولایت امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) شود.

نظرات آیت‌الله خامنه‌ای ^{حفظه‌الله}، با تأکید بر آماده‌باشی جسمانی و روحانی و فعالیت عملی در جامعه، همسو با آیات قرآن و روایات اهل بیت (علیهم‌السلام) می‌باشد. آیات قرآن و روایات فراوانی از اهل بیت (علیهم‌السلام) بر اهمیت عمل و آماده‌باشی برای پذیرش ولایت امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) تأکید دارند. به عنوان مثال، آیه ۹۶ سوره

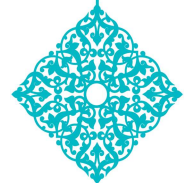
انفال و احادیث متعدد از امامان معصوم (علیهم‌السلام) بر ضرورت تحرک و آماده‌سازی فردی و اجتماعی منتظران دلالت دارند.

با توجه به این نکات، می‌توان نتیجه گرفت که دیدگاه انجمن حجّتیّه، به دلیل تأکید بیش از حد بر انتظار غیبی و کمبود فعالیت عملی، در بسیاری از موارد باطل است و در برخی موارد با آموزه‌ها و نظرات آیت‌الله خامنه‌ای ^{حفظه‌الله} درباره آماده‌باشی و فعالیت عملی تضاد دارد. این تضاد می‌تواند باعث نقض اصول اساسی برای آماده‌باش و پذیرش ولایت امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) شود. بنابراین، برای تحقق انتظار حقیقی امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه)، دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای ^{حفظه‌الله} به دلیل تأکید بر آماده‌باشی کامل و فعالیت عملی، به عنوان راهبردی جامع و مؤثر برای منتظران امام زمان (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه) برتری دارد و باید مورد توجه و عمل قرار گیرد.

فهرست منابع

* قرآن کریم

۱. احمدزاده، طاهر، «انجمن حجّتی در بستر زمان»، چشمانداز ایران، شماره ۲، گفتگو با طاهر احمدزاده، ۱۳۸۷.
۲. اخگری، محمدرضا، «ولایت‌های بیولایت»، چاپ اول، نشر پرچم، بی‌جا، ۱۳۶۷.
۳. باقی اصفهانی، محمدرضا، «مجالس حضرت مهدی (عج)»، چاپ دوم، انتشارات نصایح، قم، ۱۳۷۹.
۴. باقی، عمادالدین، «در شناخت حزب قاعدین زمان (موسوم به انجمن حجّتی)»، چاپ سوم، نشر دانش اسلامی، تهران، ۱۳۶۲.
۵. تاجری، حسین، «انتظار بذر انقلاب»، چاپ اول، نشر کوکب، بی‌جا، ۱۳۵۸.
۶. خسروپناه، عبدالحسین، «جریان‌شناسی (۱) آشنایی با انجمن حجّتی»، پیام، شماره ۱۰۵، صص ۱۶۰-۱۸۳، ۱۳۹۰.
۷. شمس آبادی، حسن، «نگاهی اجمالی به زمینه‌های تشکیل انجمن حجّتی و رویکرد آن به انقلاب اسلامی»، فصلنامه تخصصی پانزده خرداد، شماره ۱، ۱۳۸۹.
۸. شیرخانی، علی و محمد رجائی نژاد، «تحجر و تحجرگرایی در منظومه فکری امام خمینی»، فصلنامه علمی - پژوهشی سیاست متعالیه، سال اول، شماره سوم، صص ۶۱-۸۰، ۱۳۹۲.
۹. صدقی، ابوالفضل، «جریان‌شناسی انجمن حجّتی»، فصلنامه تخصصی پانزده خرداد، دوره سوم، سال ششم، شماره ۲۰، ۱۳۸۸.
۱۰. علیانسیب، سید ضیاءالدین و علوی نیک، سلمان، «جریان‌شناسی انجمن حجّتی»، چاپ سوم، زلال کوثر، قم، ۱۳۸۶.
۱۱. عیسی نیا، رضا، «درآمدی بر دکترین‌های مرتبط با فلسفه و مهدویت در جمهوری اسلامی»، فصلنامه علمی - پژوهشی مطالعات انقلاب اسلامی، سال چهارم، شماره ۱۵، صص ۷۵-۱۰۳، ۱۳۸۷.

۱۲. کشاورزشکری، عباس و خدابخش، امین، «انسان منتظر از دیدگاه انجمن حجتیه و امام خمینی»، فصلنامه اندیشه سیاسی در اسلام، شماره ۴، تابستان ۱۳۹۴.
۱۳. محمدی ری شهری، محمد، «دانشنامه امام مهدی (عج) بر پایه قرآن، حدیث و تاریخ»، جلد ۲، انتشارات دارالحدیث، قم، ص ۱۸، ۱۳۹۷.
۱۴. ملکی راد، محمود، «آثار انتظار و وظایف منتظران از منظر مقام معظم رهبری مدظله العالی»، فصلنامه علمی پژوهشی مهدویت (مشرق موعود)، سال چهاردهم، شماره ۵۵، پاییز ۱۳۹۹.
۱۵. نعمانی، محمدبن ابراهیم، «الغیبه»، چاپ اول، نشر صدوق، تهران، ۱۴۴۲ق.